

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla az Alföldi Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Kovács Kázmér Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. február 2. napján kelt 15.G.41.708/2010/4. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy kötelezi a II. rendű felperest, hogy az illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 900.000,- (Kilencszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket fizesse meg az államnak az adóhatóság külön felhívására.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 625.000,- (Hatszázhuszonötezer) Ft másodfokú költséget.

A ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a II. rendű felperes a 2004. május 10. napján kelt, a per korábbi I. rendű felperesével a **B. Kft.**-vel kötött vételi jogot biztosító szerződésre és a 2006. június 6-i keltezésű, a vételi joga gyakorlására vonatkozó nyilatkozatára alapítottnan érvényesítette a perben az eredetileg a **B.P. Kft.** és a **K. Kft.** által az alperessel szemben támasztott kártérítési igényt az alábbiak szerint.

Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a jogellenes magatartásával összefüggésben a felperesi jogelődöket ért jövedelem-kiesésből származó

kártérítés jogcímén összesen 517.720.130,- Ft tőke és ebből 145.120.130,- Ft után 1996. október 15. napjától, 372.600.000,- Ft után 1997. január 30. napjától számított késedelmi kamat megfizetésére; vagylagos kereseti kérelmében ugyancsak kártérítés jogcímén, ugyanezen összegre kérte az alperest kötelezni az alperes alkalmazottja, **A.J.** által a munkaviszonya keretében eljárva a felperesi jogelődöknek okozott kárra hivatkozással, amelyért az alperes mint munkáltató teljes kártérítési felelősséggel tartozik.

Az alperes az ellenkérelmében elsődlegesen a II. rendű felperes perbeli legitimációjának hiányára hivatkozással kérte a kereset elutasítását. Védekezését arra alapította, hogy a II. rendű felperes által a jogutódlás alapjaként állított vételi jogot alapító szerződés és az annak alapján gyakorolt jognyilatkozat a Ptk. 200. § (2) bekezdésébe, nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütköző és a Ptk. 4. § (1) bekezdését sértő szerződés, és erre tekintettel semmis. Annak tényleges célja az volt, hogy a követelés eladásra kerülhessen az azonos tulajdonosi körrel rendelkező újabb társaságnak, és ezáltal a jogelőd felszámolási vagyonából kikerüljön. Az opciós vételár megfizetését könyvelési iratok nem igazolják. Az ilyen szerződés sérti az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat, és azt az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek minősíti. 2004-ben az opciós szerződés keletkezésének megfelelő időszakban a per korábbi I. rendű felperese már veszteségesen működött. A II. rendű felperes – mérlege szerint – érdemi tevékenységet nem végzett. A cégek azonos tulajdonosi körrel rendelkeztek, a vételi joggal a II. rendű felperes már olyan időpontban élt, amikor az I. rendű felperes a felszámolás közelébe került; azt a folyamatban lévő perekben a mindkét felperest képviselő ügyvéd nem jelentette be, sőt továbbra is az engedményező I. rendű felperes nevében érvényesítette a követelést, még a 2006. október 5. napján tartott tárgyaláson is. Nem közölte az engedményezést az alperesi kötelezettel sem. Ezek a körülmények arra utalnak, hogy a szerződések dátuma nem valós. Ezt alátámasztja a bírósági bejelentésben átjavított dátum is, amelyen eredetileg a vételi jog gyakorlásának időpontjaként 2006. október 6. napját jelölték meg. Az átdátumozásra feltehetőleg azért volt szükség, mert 2006. október 5. napján elrendelték az I. rendű felperes felszámolását.

Az alperes nem csak a legutóbbi jogutódlást, hanem a megelőző jogutódok perbeli legitimációját is vitatta, hangsúlyozva, hogy a **B.P.** Kft. – alperessel szemben bejelentett – kártérítési igényét mint követelést a **B.P.** Kft. felszámolója a felszámolási eljárás keretében, 1998. januárjában a perben nem álló **J.** Kft. részére értékesítette, így azt nem szerezhette meg a felperes által állított időpontban a **P.** Kft., és a **P.** Kft. jogutódlását a per egyéb iratai is megkérdőjelezi. Ezen túlmenően ezen engedményezés ténye mögött is ellenőrizhetetlen a pénzkifizetés. Ugyanígy vitatható a **K.** Kft. – alperessel szemben támasztott – kártérítési igényének engedményezése is, amely szintén közvetlenül a **K.** Kft. felszámolását megelőzően történt a felperes állítása szerint, és az engedményezésről készült iratok a **K.** Kft. felszámolónak átadott iratai között szintén nem szerepeltek. Az állított engedményezés után a **K.** Kft. ugyanígy saját nevében érvényesítette az igényt az alperessel szemben, mint a **B.P.** Kft. Ezen túl az I. rendű felperesi **B.** Kft. (korábbi

nevén **B.P. Kft.**) engedményes az engedményezés állított időpontjában még nem is létezett. Mindezekből az következik, hogy az engedményezési szerződések nem a keltezésüknek megfelelő időpontban készültek, azok utólag kerültek visszadátumozásra. Későbbi időpontban pedig már lehetetlen szolgáltatásra irányultak, és a felszámoló egyetértésének kikerülését célozták, ezért mint jogszabály megkerülésével kötött szerződések is semmisek, egyben fedezetelvonó jellegűek is.

A fentiekén túl érdemben is kérte a kereset elutasítását.

Az alperes perbeli legitimáció hiányára vonatkozó védekezésére tekintettel a felperes a Legfelsőbb Bíróság Pf.VI.24.429/1998/1. számú jogerős végzésére hivatkozott, melyet a Legfelsőbb Bíróság a már időközben lezárult, a jelen per alperese által a **K. Kft.**-vel szemben indított perben hozott, és amelynek indokolása azt tartalmazza a **K. Kft.** viszontkeresettel érvényesített követelésének engedményezésére vonatkozó, a **K. Kft.** által tett előadással kapcsolatban, hogy nem érthető miért kíván az alperes olyan igényt viszontkeresettel érvényesíteni a perben, amely saját előadása szerint sem illeti már meg őt. Az engedményes viszont csak külön perben érvényesítheti az igényt.

A felperes álláspontja szerint ebből az következik, hogy jelen perben fennáll az engedményes felperes perbeli legitimációja.

Az elsőfokú bíróság 2006. október 5. napján kelt 30.G.41.198/2003/49. számú ítéletében a keresetet érdemben elutasította. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte azzal az indokkal, hogy az elsőfokú bíróság nem döntött az alperes bejelentett jogutódlás iránti kérelméről és ítéletét olyan társaságra vonatkozóan hozta meg, amely az ítélet meghozatalakor már nem létezett. Előírta, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi jogutódláson felül döntsön a felperesnek az ítélet meghozatalát követően tett bejelentése alapján a felperesi jogutódlás tárgyában is.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 35.G.41.215/2007/2. számú végzésében megállapította, hogy a **B. Kft.** „fa” jogutóda a felperes neve és tekintettel arra, hogy az alperes a **B. Kft.** „fa” perből való elbocsátáshoz nem járult hozzá, a per a továbbiakban a **B. Kft.** „fa” I. rendű felperes és a felperes neve II. rendű felperes, valamint az alperesi jogutód között folyt tovább. Az I. rendű felperest a Fővárosi Bíróság mint Cégbíróság 2010. január 1. napjával a cégjegyzékből törölte.

Az elsőfokú bíróság a 2011. február 2. napján kelt 15.G.41.708/2010/4. számú ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.250.000,- Ft perköltséget.

Döntését azzal indokolta, hogy a peres felek az eljárás során többször előterjesztett nyilatkozataikban kifejezetten kérték, hogy a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján hozza meg az ítéletét és kijelentették, hogy további bizonyítási indítványuk nincs.

A bíróságnak az alperes ellenkérelmében foglaltakra figyelemmel elsődlegesen a II. rendű felperes legitimációja kérdésében kellett határoznia.

Kifejtette, hogy a keresetösségi jog olyan anyagi jogi fogalom, amely jognak a meglétét vagy a hiányát a bíróság az ügy érdemében tartozik vizsgálni, és ennek eredményeként az ügy érdemében hozott ítélettel köteles azt elbírálni. Ez olyan anyagi jogi kérdés, amely a kereset tényalapjának egyik része, és hiánya érdemi elutasításához vezet.

A II. rendű felperes a keresettel érvényesíteni kívánt jog mint a per tárgya és a II. rendű felperes közötti anyagi jogi kapcsolatot abban jelölte meg, hogy az I. rendű felperes, az általa jelen perben érvényesített követelésre vonatkozóan 2004. május 10. napján a II. rendű felperes részére írásbeli szerződésben vételi jogot biztosított. A szerződés 4. pontja a Ptk. 375. § (1) bekezdése által előírtaknak megfelelően a vételárat 10.000.000,- Ft-ban határozta meg. Ezek alapján a II. rendű felperes a perbeli követelés feletti tulajdonjogát a Ptk. 375. § (1) bekezdésének megfelelően az általa 2006. június 6. napján kiadott vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozattal létrejött adásvételre alapítja. A szerződésre a Ptk. 375. §-át kell alkalmazni és az utaló szabályok szerint alkalmazandó Ptk. 365. § (1) bekezdése szerint a dolog tulajdonjogát a vevő csak akkor szerzi meg, ha a vételárat az eladónak megfizeti. A szerződés eladói és vevői oldalán is gazdálkodó szervezetek állnak, ezért a vételár vevői bevételezését, illetve eladói oldalon annak kiadását okiratok igazolják. Ezzel szemben a rendelkezésre álló iratokból egyértelműen megállapítható volt, hogy az I. rendű felperesnél a szerződésben kikötött vételár nem került befizetésre, mert a vételi jog ellenértékének megfelelő 10.000.000,- Ft összeg tényleges kifizetésére utaló okirat a II. rendű felperesnél, míg a bevételezésre vonatkozó okirat az I. rendű felperesnél nincs. Mindennek utólagos bizonyítása sem lehetséges, mert egyik felperesi cég sem tett eleget a 2003. évet követő, a vitatott szerződést felölelő időszakban a mérleg letétbehelyezési kötelezettségének. Mindezekből egyértelműen megállapítható, hogy a perbeli követelésre vonatkozó opciós adásvétel a felperesek között nem ment teljességbe, ezért a II. rendű felperes a keresetben meghatározott követelés tulajdonjogát nem szerezte meg, azt már a későbbiekben sem szerezheti meg a Ptk. 375. § (4) bekezdése szerint alkalmazandó 374. § (2) bekezdésében megállapított ötéves időtartam lejártára tekintettel. Mivel a II. rendű felperes nem tulajdonosa a keresetben megjelölt követelésnek, így azzal rendelkezni sem jogosult, mindez kizárja a perbeli követelés II. rendű felperes általi érvényesíthetőségét, megalapozva a II. rendű felperes perbeli legitimációjának hiányát. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel utasította el a keresetet és határozott a perköltségről.

Az ítélet ellen a II. rendű felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a keresetnek megfelelően kérte az alperes marasztalását és kötelezését az első- és másodfokú eljárás perköltségeinek megfizetésére.

Fellebbezésében bejelentette, hogy a II. rendű felperes is időközben felszámolás alá került, és csatolta a felszámoló által az eredeti jogi képviselőnek adott meghatalmazást. Hangsúlyozta, hogy a per tizenöt éve folyik és az elsőfokú bíróság nem az ügy érdemében hozott ítéletet, hanem a már korábban jogerőre emelkedett

35.G.41.215/2007/2. számú végzésében megállapított felperesi jogutódlást figyelmen kívül hagyva, felperesi legitimáció hiánya miatt utasította el a keresetet. A felperes perbeli legitimációját azonban a hivatkozott végzés biztosítja. Az elsőfokú bíróság nyilvánvalóan tévedett, amikor azt állapította meg, hogy nem szerezte meg a II. rendű felperes a perbeli követelést. A vételár kifizetését két okirat is igazolja, ezt az elsőfokú ítélet is rögzíti. A mérlegek hiánya nyilvánvalóan nem teheti kétségesé annak megfizetését, hiszen mindkét felperes nyilatkozott a vételár megfizetéséről, illetve arról, hogy a jogutódlás teljességbe ment. Az alperesnek és így a bíróságnak a jogutódlás kérdésében csak tudomásulvételi lehetősége van. Az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a hatáskörén, így a megállapítása jogszabályellenes, különösen arra tekintettel, hogy az ügyletet egyik fél sem támadta meg.

Az elsőfokú bíróság ezen túlmenően jogértelmezési hibát is elkövetett. A Ptk. 365. § (1) bekezdését tévesen idézte, mert ez a rendelkezés csak azt tartalmazza, hogy a vevő köteles a vételárat megfizetni. E szakaszhoz fűzött kommentár szerint is a tulajdonjog átszállásához csak a dolog birtokba adása szükséges. A bíróság a jogszabályhelyen túlterjeszkedve értelmezte ezt a rendelkezést úgy, hogy a vételár megfizetése miatt nem ment teljességbe az adásvétel.

A fentieken túl érdemben is megindokolta, hogy álláspontja szerint miért megalapozott a keresete azzal, hogy megítélése szerint a Fővárosi Ítéltábla aggálytalanul marasztalhatja az alperest a kereset szerint, mert az ehhez szükséges bizonyítékok rendelkezésre állnak.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú költségeiben való marasztalását kérte, annak helyes indokaira utalással.

Az érdemi fellebbezésre előterjesztett nyilatkozatán túl előadta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a jelen per felperese nem szerezte meg a perbeli követelést a jogelődjétől. E körben hivatkozott a 2008. április 10-i 10. sorszámú előkészítő iratában előterjesztett semmisségi kifogására, fenntartva az abban foglaltakat.

A fellebbezés érdemben nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezés elbírálása körében irányadó tényállást helyesen állapította meg és érdemben helytállóan utasította el a keresetet a felperes keresetösségi jogának hiányára alapítottnak, azonban döntése indokaival a másodfokú bíróság részben nem értett egyet az alábbiak szerint.

A Fővárosi Ítéltábla annyiban osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy nem volt akadálya annak, sőt az alperes ellenkérelmében foglaltakra tekintettel kifejezetten jogszabályi kötelezettsége állt fenn az elsőfokú bíróságnak arra, hogy vizsgálja a felperes keresetösségi jogát, mert az érdemi döntés korlátait, egyben terjedelmét a Pp. 215. §-a alapján a kereseti kérelem és az ellenkérelem határozza meg.

Helytállóan rögzítette azt is, hogy a keresetösségi jog meglétét vagy hiányát - azaz azt, hogy a felperest megilleti-e, és éppen a felperest illeti-e a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben - a bíróság az ügy érdemében tartozik vizsgálni és ennek eredményeként a keresetet ítélettel köteles elbírálni.

Alapítván hivatkozott ezért a II. rendű felperes a fellebbezésében arra, hogy a perbeli legitimációját a 35.G.41.215/2007/2. számú, jelen perben hozott végzés biztosítja. E végzésben a bíróság a Pp. 61. §-a alapján megállapította a felperesi oldalon a perbeli jogutódlást, mert az engedményezés tényét a felperes neve valószínűsítette, azonban nyilvánvalóan e végzésben nem bírálhatta el a kereset érdemére tartozó keresetösségi jog kérdését. A pervezető végzéshez a Pp. 229. § (1) bekezdésére figyelemmel anyagi jogerő sem fűződik.

Ugyanígy nem alapozhatta meg a felperes által hivatkozott Legfelsőbb Bíróság által – egyébként a K. Kft. illetékfeljegyzési joga tárgyában – hozott végzésének indokolásában tett utalás sem a felperes mint engedményes perbeli legitimációját. A határozat csak annyit mondott ki, hogy az engedményes abban a perben nem léphet fel igénnyel, azt külön perben kell érvényesítenie.

Ezért az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen a felperes keresetösségi joga tárgyában kellett állást foglalnia.

Bár egységes a bírói gyakorlat abban a kérdésben, hogy az engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset előterjesztésére kívülálló harmadik személynek, így a kötelezettnek sincs perbeli legitimációja, ahogyan ezt a Legfelsőbb Bíróság az EBH 2005/1227. szám alatt közzétett elvi határozatában kifejtette, ez a döntés azonban – a Fővárosi Ítéletábra álláspontja szerint - a kötelezett aktív perbeli legitimációjára, azaz arra az esetre vonatkozik, amikor a kötelezett önálló pert indít felperesi pozícióban az engedményezési szerződés szerződő feleivel szemben.

Az engedményes igényérvényesítése esetén azonban az alperes védekezhet azzal a keresettel szemben, hogy a felperes nem tekinthető a követelés anyagi jogi jogosultjának, és ezért megalapozatlan a keresete. Így foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság a Gf.IV.33.242/1998/13. számú ítéletében kimondva, hogy más jogának érvényesítésére engedményezés alapján sor kerülhet, ha azonban engedményezés - a perbeli esetben erre irányuló szerződés hiányában - nem történt, más jogának érvényesítésére a „felperes” nem jogosult, perbeli legitimációja hiányában. A Fővárosi Ítéletábra a 10.Gf.40.100/2005/7. számú ítéletében szintén úgy foglalt állást, hogy annak a kérdésnek az eldöntése, hogy az igény érvényesítőjét megilleti-e az általa követelt anyagi jog, azaz rendelkezik-e keresetösségi joggal, az esetben is minden más perbeli kérdés eldöntését megelőzi, ha a követelés érvényesítése engedményezésen alapul.

Az alperes tehát alapíthatta arra a védekezését jelen perben is, hogy a II. rendű felperesnek nincs keresetösségi joga, mert az engedményezés a felperesek között érvényesen nem jött létre, mivel mind a vételi jogot alapító szerződés, mind az annak alapján a II. rendű felperes által bejelentett joggyakorlás elsősorban jó erkölcsbe ütközés okán, illetve fedezetelvonó jellegükre tekintettel, vagy arra tekintettel, hogy jogszabály megkerülésével kötötték azokat, érvénytelenek.

Nem sértett tehát jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor a valóban több éve tartó peres eljárásban a felperes perbeli legitimációját vizsgálva, annak hiányára alapozva hozta meg a döntését. Arra is megalapozottan hivatkozott az alperes a fellebbezési ellenkérelmében, hogy az 1997. május 23. napján indult perben a II. rendű felperes csak 2006. őszén terjesztette elő a jogutódlás iránti kérelmét, ezért e jogutódlás tárgyában korábban nem is dönthetett az elsőfokú bíróság.

A Fővárosi Ítéltábla azonban annyiban osztotta a fellebbezésben írtakat, hogy a vételár megfizetésének hiánya nem jelenti azt, hogy a perbeli követelésre vonatkozó opciós adásvétel a felperesek között nem ment teljesedésbe, azaz a II. rendű felperes a keresetben meghatározott követelés tulajdonjogát ezért nem szerezte meg.

A Ptk. 205. § (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A felperes a fellebbezésében a törvény indokolására utalva, de ténylegesen a Ptk. 117. § (2) bekezdésére hivatkozással adta elő, hogy a tulajdonjog átszállásához csak „a dolog birtokba adása szükséges”.

A Ptk. 117. § (2) bekezdése kimondja, hogy a tulajdonjog megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges.

Az átadás a dolog tényleges birtokba adásával vagy más olyan módon mehet végbe, amely kétségtelenné teszi, hogy a dolog az átruházó hatalmából a tulajdonjog megszerzőjének hatalmába került.

A Ptk. 117. §-a azonban engedményezés esetén nehezen alkalmazható, mert a követelés egy kötelmi jogviszonyból eredő jogosultság, és a Ptk. 94. §-ában foglaltak szerint nem tekinthető a tulajdonjog tárgyának. A tulajdonjog tárgya ugyanis a Ptk. 94. § (1) bekezdése szerint minden birtokba vehető dolog lehet, a követelés pedig sem ennek, sem a (2) bekezdésben nevesített tulajdonjog tárgyainak nem felel meg, így nem pénz, értékpapír vagy dolog módjára hasznosítható természeti erő. Erre tekintettel nincs lehetőség a követelés birtokba adására. Egyebekben, jelen esetben abban az értelemben a követelés átadásra is került, hogy a mindkét felperes képviselőjében eljáró A.I. ügyvéd bejelentette a perben a jogutódlást, és kérte az I. rendű felperes perből való elbocsátását, majd a bejelentést követően a II. rendű felperes nevében tartotta fenn a keresetet.

A vételár megfizetésének hiánya a II. rendű felperes részéről szerződésszegés, azonban nem jelenti azt, hogy a szerződés nem jött létre a felek között.

Rögzíti ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla, hogy az alperes nem is erre alapította a felperes perbeli legitimációjának hiányát, hanem a fellebbezésében is hivatkozott 2008. április 10. napján benyújtott 10. sorszámú előkészítő iratában foglaltakra, amely szerint a 2004. május 10. napján megkötött vételi jogot alapító szerződés és az annak alapján gyakorolt vételi jog gyakorlása eredményeként bekövetkezett engedményezés a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis, mert jogszabályba, illetőleg nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, mivel annak tényleges célja az volt - tekintettel az I. rendű felperes fizetéseképtelen állapotának fennálltára -, hogy a

követelés átadásra kerülhessen az azonos tulajdonosi körű újabb társaságnak, és ezáltal a felszámoló fennhatósága alól kikerüljön. Ennek alapján semmisségi kifogást terjesztett elő, melynek eredményeként kérte a II. rendű felperes keresetének elutasítását. Érdemi indokolásként e körben hivatkozott a korábbi perbeli jogutódlásokra is, illetve az alábbi - a felperes által érdemben nem vitatott – tényekre.

A kárigényt eredetileg az alperessel szemben a **B.P. Kft.** és a **K. Kft.** érvényesítette. A felperes állítása szerint a **B.P. Kft.** a 104.784.000,-Ft összegű bizonytalan követelését 2007. május 30. napján a perben nem álló, és szintén **D.J.** és **D.Zs.** tulajdonát képező **P. Kft.-re**, majd ezt követően 1997. június 25-én a **P. Kft.** az I. rendű felperesre engedményezte. A **B.P. Kft.** felszámolását 1997. július 28-án rendelték el, és mivel az engedményezési szerződés a cég könyvelési anyagában nem szerepelt, a felszámoló ezt a követelést is értékesítésre írta ki. A pályázat alapján azt a **J. Kft.** szerezte meg 1998. januárjában. A **P. Kft.** - annak ellenére, hogy a felperesi előadás szerint már 1997. május 30-án ezt a követelést megszerezte, sőt azt további is értékesítette - ugyanezen követelésre maga is ajánlatot tett a felszámolási eljárásban. Ezen túlmenően **D.Zs.** 1997. december 1-jén kelt levelében felhívást intézett a felszámolás alatt álló **B.P. Kft.** hitelezőihez, hogy ne járuljanak hozzá a követelésállomány értékesítéséhez, hanem azt vagy maguk érvényesítsék peres úton, vagy a **B.P. Kft.** engedményezze a követelést egy új társaságra. **D.Zs.**nek, a **P. Kft.** tagjának, egyértelműen tudomással kellett bírnia arról, hogy a cége már fél évvel korábban engedményezés útján megszerezte ezt a követelést.

A Baranya Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság a **B.P. Kft.** volt ügyvezetőjével dr. **M.J.** szemben folyt büntetőeljárásban hozott 4.Bf.720/2002/6. számú végzésében rögzítette, hogy a **B.P. Kft.** és a **P. Kft.** között létrejött, közel 6.000.000,- Ft-os engedményezés ténye teljeséggel ellenőrizhetetlen pénzkifizetésnek bizonyult.

Azt a tényt, hogy a **B.P. Kft.** felszámolója nem tudott a felperes által állított 1997. május 30-i engedményezésről alátámasztja a 2000. március 24. napján aláírt egyezségi megállapodás 2.9. pontja (a G.41.198/2003/45. számú alperesi beadvány melléklete), amelyben a felszámoló ugyan elismeri a felszámolási eljárást megelőző engedményezési szerződéseket, azzal azonban, hogy a felszámolási eljárás során értékesített és a **B.P. Kft.-nek** jelen per alperesével szembeni vitatott és el nem ismert követelése nem lehetett engedményezés tárgya. A felszámoló ezt megerősítő tanúvallomást tett a 2001. január 11-i tárgyalási jegyzőkönyvben.

A II. rendű felperes a **K. Kft.** és az I. rendű felperes (korábbi nevén **B.P. Kft.**) közötti 1997. június 10-i engedményezési megállapodásra is hivatkozott, melyben a **K. Kft.** az alperessel szemben fennálló 372.600.000,- Ft követelését átruházta az I. rendű felperesre, mely megállapodást 1997. június 25-én megerősítették. A **K. Kft.** 1997. április 11. napján a **P. Kft.-re** engedményezte a szintén az alperessel szemben fennálló 108.110.500,- Ft-os követelését és ezt a megállapodást is megerősítették utóbb, 1997. december 11. napján. Ezt követően a **P. Kft.** 1997. december 15. napján az I. rendű felperesre engedményezte a követelést. Ezen követelések szintén nem szerepeltek a felszámoló részére átadott anyagok között és az

engedményezésre sem történt semmilyen utalás. Az állított engedményezések ellenére a K. Kft. még 1997. augusztus 14-én kelt, illetve október 28-án kelt leveleiben is a saját nevében jelenti be ezt a követelést az alperes felső vezetőinek, és a saját bankszámláját jelöli meg annak ellenére, hogy nyilvánvalóan tudomással kellett bírnia arról, hogy a követelés, engedményezés folytán már nem őt illeti, annak behajtására már nem jogosult. Az I. rendű felperes az eredeti engedményezési megállapodások keltekor áprilisban, illetve június 10-én még nem is létezett, a társasági szerződése csak 1997. június 20-án kelt, bejegyzésére 1997. július 1. napján került sor, valószínűleg ezért kellett utóbb a szerződéseket megerősíteni. Az engedményezésekről az alperest ez esetben sem értesítették, arról csak 1999. szeptemberében, jelen per keresetleveléből értesült.

Az alperes a fenti előadását alátámasztó okiratokat a 2006. szeptember 13. napján benyújtott 45.sorszámú beadványához mellékelte.

A felperesek 2006. október 30. napján jelentették be az I. és a II. rendű felperes közötti engedményezést, kérve az I. rendű felperes perből való elbocsátását és a jogutódlás megállapítását. A 49-I. sorszámú beadványban a vételi jog gyakorlásának időpontjaként 2006. október 6. napját jelölte meg, melyet utóbb tollal javítottak ki június 6. napjára.

Az I. rendű felperes felszámolását 2006. október 6. napján rendelte el a bíróság, az engedményezésre a felperesek a 2006. október 5. napján megtartott tárgyaláson – melyen az elsőfokú bíróság ítéletet is hozott - nem hivatkoztak.

A felperesek a vételi jogot biztosító szerződés 4. pontjában akként rendelkeztek, hogy a követelés vételárát annak kifejezetten bizonytalan peresített jellege miatt 10.000.000,- Ft-ban határozzák meg, melyet a jogosult a mai napon előre megfizet. Annak hiánytalan átvételét a kötelezett a szerződés aláírásával egyidőben, két tanú jelenlétében elismeri. Az 5. pont értelmében amennyiben a jogosult a vételi jogával nem él, úgy a vételár összegét a jognyilatkozat megtételétől számított három napon belül a kötelezett visszafizeti. A vételi jog gyakorlásáról szóló nyilatkozat szerint a vételárát már megfizette a jogosult, ezért a nyilatkozattal egyidőben a vételár kifizetésre nem kerül sor.

Az alperes álláspontja szerint az eleve vitatható engedményezési szerződésekkel megszerzett követelést az I. rendű felperes szintén vitatható körülmények között, vitatható dátumú, a jelen per tárgyát képező jognyilatkozattal átruházta a II. rendű felperesre, amely szintén azonos tulajdonosi körrel rendelkezik.

A vételár megfizetését könyvelési iratokkal jelen esetben sem tudták alátámasztani a felperesek. A Ptk. 4. §-a a Ptk. egészére vonatkozóan meghatározza a jogok gyakorlásának és a kötelezettségek teljesítésének módját. A jóhiszeműség és tisztesség valamennyi magánjogi jogviszonyra kiterjedő objektív tartalmú zsinórmérték. A személyek magatartására etikai mércét állapít meg, és általános elvként az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsítását kívánja meg. Jogsabályi rangra emeli azt az erkölcsi szabályt, hogy a polgári jogi jogviszonyokban és szerződéskötések során a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megfelelően kell eljárni. Mindebből az következik, hogy az üzleti

életben a tisztességesen gondolkozó emberek értékrendje az a mérce, amely a jó erkölcs absztrakt fogalmának meghatározásánál irányadó (EBH 2003/956). A joggyakorlat értelmében a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdésében felhívott jó erkölcsbe ütközőnek minősül az a szerződés, amelyet a jogszabály ugyan nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti és ezért az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek minősíti (EBH 2005/1234, BH2000/260). A jó erkölcs valójában olyan jogi kategória, amely nem az egyének saját erkölcsi normáit, hanem a társadalom általános erkölcsi értékítéletét, ...az erkölcsileg elvárható cselekvés „zsínórmértékét” fejezi ki (BH 1999/409.).

A hivatkozott Ptk. kommentár és egységes bírói gyakorlat alapján megállapítható, hogy a felperesek közötti szerződés nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik, ugyanis az azzal elérni kívánt cél, a követelésnek a felszámolás alá kerülő társaságból való kimentése, az általánosan elfogadott erkölcsi normákat sérti, és az ilyen eljárást a társadalmi megítélés egyértelműen elfogadhatatlannak tekinti. A fentieken túl az erkölcsi normákat sérti az a felperesi magatartás is, hogy az engedményezés tényéről sem a kötelezettet, sem a bíróságot az engedményezést követő tárgyalásokon sem tájékoztatták, annak ellenére, hogy az engedményező jogi képviselője és ügyvezetői is személyesen jelen voltak, pl. a 2006. október 5. napján megtartott tárgyaláson. Bár a vételi jogot alapító jognyilatkozat szerint a II. rendű felperes kötelezettséget vállalt a kötelezett értesítésére, azonban azt nem tette meg, a kötelezett arról csak az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező másodfokú végzésből szerzett tudomást.

A Fővárosi Ítéltábla az alperes fent részletesen kifejtett álláspontját teljes terjedelmében osztotta azzal, hogy a korábbi engedményezések érvénytelenségét nem vizsgálta, mivel a jelenleg egyedüli felperesi pozícióban lévő II. rendű felperes perbeli legitimációjának hiányát eredményezi a legutóbbi, I. rendű felperessel kötött szerződés érvénytelensége is. A legutolsó engedményezés jó erkölcsbe ütközésének megállapítása során azonban értékelte a korábbi engedményezések hasonló körülményeit.

Kiegészíti továbbá az alperes által hivatkozottakat azzal, hogy a per jelenlegi II. rendű felperesének tulajdonosai, akiknek az érdekeltségébe tartozott valamennyi felperesi jogelőd, a 2004. május 10-én kelt vételi jogot alapító szerződéssel, illetve azzal, hogy a vételi jogot közvetlenül az I. rendű felperes felszámolásának elrendelését megelőző dátummal gyakorolták, illetve az e legutóbbi engedményezéssel egy tekintet alá eső korábbi engedményezésekkel, valamint azzal az eljárásukkal, hogy azokra olyan időpontokban hivatkoztak, amely a hitelezők (köztük valamennyi felperesi jogelőd hitelezője, az alperes) vagy a felszámoló Cstv. 40. §-a alapján történő perlését a jogvesztő határidő lejáratára miatt már nem tette lehetővé, tartják fenn 1997. május 23-án előterjesztett keresetet az alperessel szemben, a P. Kft.-t is ideszámítva, immár négy jogelőd – felszámolását követő – megszűnése ellenére.

Megállapította ezért a másodfokú bíróság, hogy a felperesi jogutódlás alapját képező vételi jogot biztosító szerződés és az annak alapján gyakorolt jognyilatkozat a Ptk. 200. § (2) bekezdésébe ütköző, nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütköző szerződés, melyre tekintettel semmis. A semmis szerződés joghatás kiváltására alkalmatlan, annak alapján a II. rendű felperes nem szerezhette meg a perbeli követelést, perbeli legitimáció hiányában ezért nem érvényesítheti a perbeli jogelődje követelését az alperessel szemben.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - módosított indokolással - azzal hagyta helyben, hogy hivatalból észlelte, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.024/2007/2. számú végzésében megállapított, és a felperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 900.000,- Ft illeték megfizetéséről. A Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése és 253. § (3) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest a le nem rótt illeték állam javára történő megfizetésére.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a II. rendű felperest az alperes bruttó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú költségének megfizetésére; annak mértékét mérlegeléssel határozta a keresetindítás időpontjára tekintettel alkalmazandó 8/2002. (III.30.) IM rendelet alapján, figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt perköltséget egyik fél sem sérelmezte.

Az elsőfokú bíróság korábbi ítéletét a másodfokú bíróság eljárási szabálysértés okán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül helyezte hatályon kívül, ezért jelen másodfokú eljárás az Itv. 51. § (1) bekezdése értelmében illetékmentes.

Budapest, 2011. év szeptember hó 8. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró

Dr. Kurucz Zsuzsánna sk.

bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő